

Jak Izrael obchází jurisdikci Mezinárodního trestního soudu

Co když je Mezinárodní trestní soud (ICC), pověřený stíháním nejhorších zločinů na světě, bezmocný vůči chytrému vyhýbání se jedné zemi? Izrael proměnil princip komplementarity ICC v štít, který brání nezávislým vyšetřováním prostřednictvím fingovaných šetření. Tento článek odhaluje, jak Izrael využívá tuto právní mezeru, prosazuje dvojí systém justice upřednostňující násilné osadníky před utlačovanými Palestinci a opírá se o americké sankce, které ochromují soudce ICC prostřednictvím sítě SWIFT, Mastercard/Visa a seznamů zákazu letů. Masakry Hind Rajab a záchranářů v Rafahu ukazují hloubku této strategie a volají po naléhavé mezinárodní akci.

Využívání principu komplementarity

Princip komplementarity ICC, zakotvený v článku 17 Římského statutu, umožňuje zásah pouze tehdy, pokud stát „nechce nebo nemůže“ skutečně stíhat zločiny spadající do jeho jurisdikce. Izrael tento princip cynicky využívá tím, že provádí povrchní interní vyšetřování, která slouží jako fasáda k zamezení dohledu ICC. Masakr Hind Rajab v lednu 2024 a masakr záchranářů v Rafahu dne 23. března 2025 tuto taktiku exemplifikují. V případě Hind Rajab IDF zpočátku popíralo zapojení a tvrdilo, že v místě, kde byla tankovou palbou zabita šestiletá dívka a její rodina, nebyly žádné jednotky, a sanitka vyslaná na jejich záchranu byla zničena, přičemž zahynuli dva záchranáři. Teprve poté, co video důkazy a nezávislé vyšetřování od Forensic Architecture prokázaly odpovědnost izraelského tanku, IDF přiznalo „chyby“, ale žádné trestní obvinění nenásledovalo – pouze předběžné přezkoumání očistilo vojáky od provinění. Podobně při masakru v Rafahu IDF nepravdivě tvrdilo, že humanitární vozidla byla „podezřelá“ a spojená s Hamásem, přičemž zabilo 15 humanitárních pracovníků, včetně zaměstnanců PRCS a OSN, stylem poprav. Video záběry později tuto verzi vyvrátily, což donutilo IDF přiznat chyby, ale vyšetřování z 20. dubna 2025 skončilo pouze zjištěním „profesního pochybení“, kdy byl odvolán zástupce velitele a další byl disciplinárně potrestán bez trestní odpovědnosti.

Tato vyšetřování nejsou ani nezávislá, ani důkladná, spoléhají se na sobecké výpovědi vojáků, zatímco důkazy obětí a zprávy o lidských právech jsou odmítány. Vzor IDF – zahájení 47 šetření po válce v Gaze v letech 2008–2009 s méně než 1 % obvinění – podtrhuje jeho neochotu skutečně stíhat. Izrael dále zpochybňuje autoritu ICC a popírá státnost Palestiny navzdory jejímu přistoupení k Římskému statutu v roce 2015, což bylo zamítnuto Předsoudní komorou I dne 21. listopadu 2024, když potvrdila jurisdikci a vydala zatykače na Netanjahua a Gallanta. Nedávné americké sankce na soudce ICC, oznámené 5. června 2025 ministrem zahraničí Marcem Rubiem, tento únik ještě zhoršují. Tyto sankce, zaměřené na soudce Solomy Balungi Bossa, Luz del Carmen Ibáñez Carranza, Reine Adelaide Sophie Alapini Gansou a Beti Hohler, blokuje americké aktiva a ukládají zákazy cestování, pravděpodobně zmrazují jejich bankovní účty prostřednictvím sítě SWIFT a pozastavují služby Mastercard/Visa, jak bylo vidět u narušeného přístupu žalobce Khana. Tato podpora USA, zakořeněná v tvrzeních o suverenitě, oddaluje řízení ICC a upevňuje izraelský

úník jako záměrné zneužití komplementarity k vyhnutí se spravedlnosti za zdokumentovaná zvěrstva.

Odlišné soudní standardy: Palestinci vs. násilní osadníci

Izraelský soudní systém funguje jako nástroj útlaču, prosazující dvojí právní režim, který porušuje mandát Čtvrté Ženevské úmluvy o rovné ochraně v okupovaných územích. Palestinci, včetně dětí od 12 let, jsou podrobeni militarizovanému soudnímu systému, který trestá drobné přestupky, jako je házení kamenů, drakonickými opatřeními. Defense for Children Palestine uvádí, že ročně je zadržováno 500–700 dětí, které čelí násilí, samotkám a vynuceným přiznáním bez právního zastoupení, jak zdokumentovala Human Rights Watch v roce 2015 o zneužívání bezpečnostními silami. V roce 2022 bylo zadrženo 137 dětí, přičemž rok 2023 zaznamenal smrtící nárůst, včetně zabití nezletilých odstřelovači, jak uvedl The Guardian v roce 2024. Tyto případy často končí vězením, což je v rozporu s Úmluvou o právech dítěte.

Naopak násilní izraelští osadníci – přes 700 000 na Západním břehu – podléhají občanskému právu a těší se beztrestnosti za zabírání půdy a útoky. Zpráva B'Tselem z roku 2021, „Režim židovské nadřazenosti“, podrobně popisuje, jak osadníci, vyzbrojení a podporovaní vojenskými základnami, zabírají přes 50 % půdy na Západním břehu prostřednictvím žhářství, bití a vražd. Útok žhářstvím v Dumě v roce 2015, při kterém zahynula palestinská rodina, vedl k odsouzení jednoho osadníka po letech zpoždění, zatímco ostatní unikli spravedlnosti. Zpráva Addameer z roku 2023 potvrzuje, že vojenské soudy osadníky vylučují, ti těží z mírných občanských řízení nebo žádných, přičemž Nejvyšší soud spravedlnosti schvaluje zabírání půdy jako „bezpečnostní“ opatření. Tato nerovnost upevňuje systém rasové nadvlády, což je jasné porušení definice apartheidu podle Římského statutu.

Případové studie: Masakry Hind Rajab a záchranářů v Rafahu

Masakry Hind Rajab a záchranářů v Rafahu jsou příklady izraelských úniků. V lednu 2024 byly Hind, šestiletá dívka, a její rodina zabity tankovou palbou IDF v Gaze, přičemž pokus o záchranu sanitkou byl také zasažen, což zabilo záchranáře Yousefa Zeina a Ahmeda al-Madhouna. IDF lhala, že v oblasti nebyly žádné jednotky, dokud vyšetřování Forensic Architecture v roce 2024, podpořené video a audio důkazy, neprokázalo opak, ukazujíc, že tank střílel ze vzdálenosti 13–23 metrů. Žádná trestní obvinění nenásledovala – vojáci byli zproštěni viny pod záminkou „profesního pochybení“. Podobně útok v Rafahu 23. března 2025 zabil 15 humanitárních pracovníků, včetně zaměstnanců PRCS a OSN, při útoku na sanitku a vozidlo OSN. IDF nepravdivě tvrdila spojení s Hamásem, ale video důkazy z telefonu záchranáře odhalily lež, ukazujíc vozidla pod palbou s rozsvícenými světly. Vyšetřování z 20. dubna 2025 opět shledalo pouze „profesní selhání“, odvolalo zástupce velitele bez trestní odpovědnosti, přestože pitvy potvrdily úmyslné zabití.

Tyto případy zdůrazňují izraelský vzorec: lhát, dokud se neobjeví nezvratné důkazy, poté provést fingovaná vyšetřování k očištění pachatelů, využívajíc komplementarity k blokování jurisdikce ICC. Americké sankce na soudce ICC, narušující jejich finanční a cestovní možnosti, dále upevňují tuto beztrestnost, čímž činí soud bezmocným.

Právní základ a mezinárodní dopady

Izraelské akce porušují Úmluvu o apartheidu a Římský statut, které definují apartheid jako systematický útlak jedné rasové skupiny nad druhou. Zprávy Human Rights Watch z roku 2021 a Amnesty International z roku 2022 uzavírají, že izraelské politiky splňují tuto hranici, uvádějí diskriminační zákony, omezení pohybu a zabíjení. Zvláštní zpravodaj OSN v roce 2022 potvrdil apartheid na okupovaných územích, což Izrael odmítl jako politické. Neschopnost ICC překonat tato fingovaná vyšetřování – navzdory zatykačům z roku 2024 – je umocněna americkými sankcemi. Síť SWIFT, pod jurisdikcí USA, nutí globální banky zmrazit účty soudců, zatímco Mastercard/Visa pozastavují kreditní služby a umístění na seznam zákazu letů omezuje cestování, jak bylo vidět u případu Khana. ICC a OSN to odsuzují jako útok na spravedlnost, přičemž EU navrhuje blokujiící statut, ale izraelský únik přetrvává.

Izraelský únik od jurisdikce ICC je vypočítavou strategií, zneužívající komplementarity k udržení dvouúrovňového právního systému, který utlačuje Palestince, zatímco chrání osadníky a vojáky. Masakry Hind Rajab a Rafahu, s jejich odhalenými lžemi a očištěním viny, spolu s americkými sankcemi ochromujícími soudce ICC, jsou nezvratným důkazem tohoto režimu. Mezinárodní společenství musí jednat – požadovat nezávislá vyšetřování, uvalit protisankce a vynutit zatykače ICC – aby rozložilo tuto strukturu podobnou apartheidu a přineslo spravedlnost obětem.